

פרשת
קרח
גליון 344
תשפ"א

משנת חכמים
מתורתם של רבותינו

אז נדברו • הרה"ג רבי שמעון היאס שליט"א

שאינו ערך לעבודת השם ח"ו, וחוף מזה הרשעה תצלת. ואז תשאל השאלה מה לעשות, ע"ז המשיך הנביא - "אז נדברו יראי השם..." כלו', שלא יראו היראי ה' כיחידים ובודדים. דאז יהיה קשה לעמוד כנגד הקשיים הנ"ל. אלא יצטרפו איש אל רעהו, והתוצאה, "ויקשב השם", "וחמלתי עליהם", ולבסוף - "ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלוקים לאשר לא עבדו". כלו', אז יתורצו כל הקושיות הנזכרות מקודם: שוא - מה בצע - קדורנית, דהיינו שיראו שכשיהיו יחד ביראת שמים ואהבת רעים, הם יעלו ויתעלו בצדקות ובעבודת אלוקים, ואזי השם יחמול עליהם רחמים גמורים כחמלת אב על בנו העובד אותו.

חזק ונתחזק בתורה ויר"ש ובאהבת רעים, ועי"כ נזכה שנראה בקרוב בקיום הנבואה הנ"ל.

השונמית בתוך עמי אנכי יושבת, שיישיבה בתוך הכלל היא שורש לברכה, ואינה צריכה אפילו את תפילת אלישע עליה, החיבור לכלל הוא הברכה. כל נתינת התורה יכלה להיות רק כשהכלל התאחד לאחד ממש.

וסיום המחלוקת בקורח ה' ע"י שמו המטות באהל העדות, ואת מטה אהרון בתוך מטותם לחבר העדות, שהוא התורה, עם האחדות של כל כלל ישראל, שכשכולם אחדים יחד, שכינה ביניהם.

והנה בסיום ס' מלאכי כתיב "אמרתם שוא עבוד אלוקים ומה בצע כי שמרנו משמרתו וכי הלכנו קדורנית מפני השם צבקות ועתה אנחנו מאשרים זרים גם נבנו עושר רשעה גם בחנו אלוקים וימלטו" - כלו', תהי' מציאות שכל מה שכ' לעיל יקרה, דהיינו שירגישו

הקהל ויהי' בתוך העדה, וכשהוא בתוך הקהל ישים הקטורת ויכפר על העם. הרי מבואר, שבתוך דבר השם לכלותם, רמז תרופתם, שכל זמן שמשה ואהרן בתוך העדה, אי אפשר לפגוע בהם, וזהו שאמר אהרן למלאך המוות, שמשה לא עושה כלום מלבדו. וכנ"ל.

ויש להוסיף דמהות המחלוקת היא, שהכלל מחולק לפרטים, ולא כגוף אחד, ואם מי שאינו שייך למחלוקת, נמצא בתוך הכלל, כמשה ואהרן, והוא מחובר אל הכלל - כמו שאמר משה, העם אשר אני בקרבו, שהוא בקרב ובתוך הכלל, אזי א"א לפגוע בכלל, שאין בכלל אלא מה שבפרט.

זהו בדיוק היפך דרכו של קורח, שהפריד עצמו מהכלל, וכנ"ל בפרש"י, ובזה הגדיר עצמו בעל מחלוקת. וזהו שאמרה

יקח קורח" פרש"י: "לקח עצמו לצד אחד... נחלק משאר העדה". מפרש"י משמע, שמציאות זו שלקח עצמו להיות בפני עצמו ולא חלק מה'כלל' זהו שורש מחלוקת של קורח. ויש להתבונן בזה. הנה מצינו בפרש"י על הפסוק "ויעמוד בין המתים", שאהרן אחז את מלאך המוות וא"ל שמשה שלחו למונעו, וזה בשליחותו של מקום ושאינו עושה כלום מלבדו.

ויש לעי', היכן מבואר שהשם אמר למשה למנוע שליחותו של מקום והרי בקרא מבואר להדיא שה' רוצה לכלותם ברגע, וי"ל דמשה דיין מדבר ה' שא"ל "הרוממו מתוך העדה ואכלה אותם כרגע", משמע דכ"ז שמשה בתוך העדה אי אפשר לפגוע בצפרנם של ישראל, ועל כן שלח משה את אהרן שיעמוד בתוך

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק

מצטרפים לשותפות בכתבת ספר התורה לע"נ רבינו הגדול מרן המשגיח זצוק"ל

ספר
1166 x 36
42.000

יריעה
250 x 22
5.500

פרשה
300 x 15
4.500

עמוד
135 x 10
1.350

חצי עמוד
700

שורה
360

לרכישת שותפות: 077-449-3-559

לעילוי נשמת

הרב משה בן הרמים הגב"ל ז"ל ומרת רחל זינת בת אברהם וטובר נאל ע"ה תורת ת.נ.צ.ב.ה.

זמני היום - לאפק רבנים

10:17	ט"ז תפלה	7:18	הדלקת נרות
12:40	חצות	5:31	נץ החמה
7:48	שקיעה		סוּחַקֵּשׁ:
8:31	צאת שבת וי"ט	8:09	מג"א
9:00	ר"ח	8:21	מג"א - 72
	אבות פרק ד'	9:05	גרא

להערות ולמשלוח חומר לעורך
בפקס: 153-4-653-1 557

לתרומות והנצחות: 054-846-8706
וב'נדדים פלוס' קופת 'משנתה של תורה'
לקבלת העלון במייל: Mishnatar@gmail.com

הרצון לעוד גשמיות, מאכזב.
ומאיך הכמיהה לרוחניות, כולה שמחה,
ההסבר העמוק שבכך
במאמר שלפנינו

משנת המוסר

מאוצרו של מרן המשגיח זצוק"ל

המאוסר הנצחי

להארות והערות
הרב ידידיה שורץ:
ys9040@okmail.co.il
אין לעשות בחומר שימוש
כלשהו בלא רשות מהמערכת

אדרבה כך טבעה זה מה שהיא צריכה, אבל גוף האדם נברא שיש גבול לצורך שלו.

"טוב מעט פי'אית ה' מאוּצָר רב ומהומה בו"
(טו,טז)

מי שאוהב את ה' שמח בחלקו ומסתפק במעט שיש לו, כיון שהוא משביע ומיטיב את ליבו ביראת ה', אף אם הוא עני טוב ליבו כאילו יש לו משהתה תמיד, לכן אף פעם אינו מתאוה לממון אחרים. אבל מי שיש לו "אוצר רב" אך "מהומה בו" לא טוב לו. מדוע? רבינו יונה לא פירש. אולי יש לפרש שמהומה, הכוונה לנפש, שהיא אינה שלוה ושקטה.

הגר"א מפרש, שפסוק זה נאמר על דרכי לימוד התורה הקדושה, שלימוד מעט עם יראת ה' עדיף על פני לימוד רב, אבל מלא פניות לכבוד וגאווה ומרמה. יתכן שאדם לומד זמן רב, אך רוב הזמן מלא בלימוד לשם גאווה ורק מעט בכוונה, **אותו המעט עדיף על פני הלימוד הרב.**

"טוב ארחת ירק ואהבה שם משור אבוס וְשָׂנְאָה בו" (טז, טז)

פסוק זה הוא משל להרגשה שצריכה להיות לעני, אך מלא ביראת ה', לעומת עשיר אבל רשע. טבעו של האדם שהוא מעדיף לאכול ירק, שהוא מאכל פשוט, אבל עם אוהב שניעים לו בחברתו, מאשר לאכול משמנים, אך עם שנואי נפשו. כך האדם שיש לו מעט ממון צריך להרגיש - שתתפייס דעתו במעט, אבל **בחברת הקב"ה**, שהיא טובה יותר מחברת כל האוהבים, מאשר להיות שלוו בחברת רשעים שנואי הקב"ה.

הגר"א מפרש זאת על תורה, שטוב לאדם לדעת מעט בתורה, אבל להיות אוהב לה, מאשר לדעת הרבה ואינו אוהב לה.

"איש חמה יגרה מדון וארך אפים ישקוט ריב" (טז, טז)

כשיש מריבה ומחפשים מי שישקוט וירגיע את הצדדים, לא ייקחו איש חימה, אדם שהוא כעסן בענייני עצמו, כי אדם כזה כשיבוא לשמוע את טענות שני הצדדים, סבלנותו תפקע וינהג בצורה מזלזלת כלפי אחד מהם ויכעס עליו, וכך השלום המיוחל ודאי לא יבוא, לכן צריך לקחת מי שיכול **לסבול כל אחד בנחת** ובסבלנות. לכן "איש חמה" אדרבה "גרה מדון" יעורר את המריבה "וארך אפיים" הסבלן "ישקוט ריב".

שמעתי על אדם חשוב שהיה גם פעיל גדול, שלמעשה אנשים לא החזיקו בקשר אתו מעמד, בגלל שהוא כעסן גדול, אי אפשר היה לעבוד אתו!

לשמוח במה שיש לו, אוכל, בית, בגדים.

כתוב במשנה ב"בבות" "עשה תורתך קבע ומלאכתך ארעי" מברא הרמב"ם בפירושו על המשנה, שהתורה היא קבע ושאר הדברים, אם נזדמן נזדמן ואין נזק בהיבצרו. כלומר "קבע" פירושו, עיקר, שזה יהיה העיקר של החיים. שאדם יידע מה **העיקר בחיים.**

כל זה בגשמיות, אבל ברוחניות, אסור להסתפק במה שיש, אדרבה תמיד צריך לרצות ולשאוף לעוד. ואדרבה הרצון לעוד בדברים רוחניים נותן שמחה לאדם על מה שיש לו מחד ומאיך לשאוף יותר לעומת זאת מי שלא מסתפק בגשמיות, גם מה שיש לו זה כלום. מהו ההסבר בחילוק בין גשמיות לרוחניות? אלא כיון שהאדם נברא שהנפש לא מסתפקת במה שיש לה, לכן ברוחניות, זה לא מעציב אותו, כי

שאו אפילו המלך אינו שווה לו, אך לאחר הפיגו יינו אינו בשמחתו שהיה תחילה, מה שאין כן הטוב לב הוא **תמיד** שמח, כעת שמחת השתוי בעת המשתה". מעיר המשגיח בדיחותא: עוד אף פעם לא זכיתי להרגיש איך שאדם שתוי שוכח עד שאפילו המלך אינו שווה לו. **מישהוא זכה להיות בן עדן עם יין? ...**

יוצא שלפי ביאורו של הגר"א הפסוק מתפרש, "כל ימי עני רעים", אם נפשו של האדם רחבה, תמיד חסר לו, אבל "טוב לב משהתה תמיד" מי שמסתפק הוא תמיד שמח, כי תמיד טוב עם מה שיש לו. אם האדם רוצה להיות מאושר, זה לא יעזור ההתעסקות בדברים החיצוניים, אלא שיעבוד על עצמו להיות טוב לב, אז הוא יהיה מאושר. להסתפק בגשמיות פירושו

"פֶּלַי יָמֵי עֲנִי רְעִים וְטוֹב לֵב מִשְׂתֵּה תָמִיד"
(טו,טז)

שלמה המלך ע"ה בא ללמדנו שאפילו שכל ימי עני רעים, אבל אצל מי שהוא טוב לב, משהתה תמיד. מה זה טוב לב? הגר"א על הפסוק מברא זאת על פי דברי המשנה באבות: "איזהו עשיר השמח בחלקו" אם רואים שעשיר הוא השמח בחלקו, אם כן עני - הוא מי שכל חללי דעלמא לא יספיקו לו, לכן כל ימיו רעים, בגלל שאין כזו אפשרות שיתמלא כל חפצו ותנוח דעתו. יוצא, גם אם בלק היה נותן לבלעם "מלוא כסף וזהב" הוא היה עדיין בכלל **כל ימי עני רעים, בגלל שאצל סוג אנשים כאלו, זה לא מספק אותם.**

ז"ל הגר"א: "אבל מי שמספיק במה שיש לו, ליבו שמח תמיד. האיש אשר המשתה בביתו, ליבו שמח בעת שהוא שתוי יין, עד

להארות והערות
הרב ישראל ארלנר:
ia0527658778@gmail.com

אליבא דהלכתא

נידוני הלכה אקטואלים
לעורר לב המעיינים

הזכרת פסוק כשמו בסוף שמו"ע

סט"ו].

בשמירת הלשון הנ"ל כתב לאומרו אחרי בקשת אלקי נצור לשוני מרע, אך לא ביאר בדיוק היכן לומר.

בסידור הרש"ש כתב לאומרו לפני 'למען יחלצון ידידך'. והטעם כיון שר"ת של 'ידיך ה'ושיעה לימינך ו'ענני, עולה 'היו'. ויש ענין שלא להפסיק בין אמירת תיבות אלו לאמירת 'היו' לרצון וכו' כדאיתא בבב איש חי [ש"א בשלח אות כ"ג].

בספר מאורי אור [באר שבד דף ל"א ע"ב] העיר דהוי כהפסק שלא מענין התפילה, ולכן יאמרו לאחר עקירת הרגלים קודם 'יה"ר שיבנה וכו'.

אדם שיש לו ב' שמות

הגר"ש אלישיב [הליכות איש] נהג לומר ב' פסוקים, פסוק של יוסף ופסוק של שלום. והגר"ח קנייבסקי [מאיר עוז ח"ד עמ' תרפ"ז] כתב ד"א שיאמר ג' פסוקים, פסוק על כל שם ועוד פסוק המתחיל באות של שמו הראשון ומסתיים באות הסופית של שמו השני. וכן נוהג בעצמו שאומר ד' פסוקים, שלש על ג' שמותיו - שמריהו, יוסף, חיים, ועוד שם המתחיל ב'ש' ומסתיים במ'.

ישנה שמו האמיתי.

וסיים שלפי"ז מובן מדוע אנו אומרים את הפסוק מיד לאחר אלוקי נצור, דהוי כאומר שעל ידי זה יזכור את שמו האמיתי, עכ"ד. עיי"ש באורך. וע"ע בראשית חכמה שער היראה מסכת חיבוט הקבר פרק שני.

ואם שמו נזכר בתוך הפסוק כתב בקיצור השל"ה [עמ' קטו] שיותר טוב שיזכיר פסוק כזה, דאז ודאי יזכור שמו.

מתי לאומרו?

מדברי רש"י לא מוזכר כלל לאומרו בסוף שמו"ע אלא לאומרו 'בכל יום'. ובספר דעת חכמים כתב שתמיד יהיה שגור בפיו ושהוא תועלת להזכירו בעת צרה.

אולם ביפה ללב [יושר לב ס' קכ"ב אות ג'] כתב לאומרו בכל הג' תפילות.

האומרו בתפילה, היכן יאמר?

באליהו רבה [סוף ס' קכ"ב] הביא בשם השל"ה שיש לאומרו בסוף התפילה קודם יהיו לרצון השני. [לא נמצא בשל"ה, אבל נמצא ב'סידור דרך ישרה' שהוא של בעל קיצור השל"ה]. וכ"כ הקיצור שו"ע [ס' י"ח

מקור הענין וסגולתו

ברש"י במיכה [ו', ט'] על הפסוק 'ותושיה יראה שמך' מובא, 'כל מי שאומר בכל יום מקרא המתחיל ומסיים כמו שמתחיל ומסיים שמו התורה מצילתו מגיהנם'. ופירושו שאם 'ראה שמך' דהיינו שתזכיר פסוק שרמוז בו שמך, אזי התורה שנקראת 'תושיה' [כדאיתא בסנהדרין כ"ו:] תושיע אותך מדינה של גיהנם.

והחפץ חיים [שמירת הלשון ח"ב פרק ח' בהגהה] שהזכרת פסוק כשמו הוא בכדי שהאדם לא ישכח את שמו לעתיד לבוא. כי האיש שהולך בדרך הרשע דרכו להתלוצץ על בני אדם, וכידוע שבכה"ג כל העוונות של אותו אדם שדיבר עליו עוברים אליו, ובדרך כלל אדם כזה מדבר על הרבה אנשים. וכשיגיע לעולם האמת ישאלו את שמו והוא יתבלבל כיון שכל משחית ומשחית יבא אליו בשם אחר, ולכן אינו יודע כלל איך הוא שמו האמיתי. וע"י שאומר הפסוק בסוף התפילה יזכור היטב את שמו. וגם ע"י יתבונן איך לזוהר מחטא הלשון כדי שלא

משנת הלךח

לקח טוב מפרשת השבוע

סכנת הגאווה וההתנשאות

קוטלר ומזהיר, שכן אם יש לו דאגה מדומה ממצבו, וכתוצאה מכך הוא נופל מעט ברוחו, הרי זה לטובתו! דווקא מצב זה יכול להוות פתח לעלייתו ולשגשוגו הרוחני. כי על ידי מצב זה הוא לא ילכד ברשת הסכנה הנוראה של גבהות הלב. עליו לזכור שאת מה שחסר ישלים לו הקב"ה, ואינו צריך להיות מודאג. כמו שנאמר (תהלים נה) "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך".

על כל אחד לדעת שנשיון זה של קשיים בפרנסה וכדו', הוא קטן יותר מהנשיון של השביעה וההתנשאות. והעיקר שהכל לטובתו ויתמסר לתורה בכל ליבו ונפשו, ויזכה לסייעתא דשמיא.

אינו עומד מול פיתוי היצר. כי קשה לו לשבור את רצונו. וכיון שבלעם שיבח את בני ישראל, התגאו ונכשלו. ועל זה אמרו חז"ל (סוטה ד:) "כל אדם שיש בו גסות הרוח, לבסוף נכשל באשת איש".

לאור זה ניתן להבין, מדוע נקבע סדר תרומות ומעשרות ומתנות כהונה באופן האמור, שיש בו מעט השפלה ובזיון. דוקא בגלל תפקידם הנעלה, היה צורך לשמור עליהם לבל יפלו בפח הגאווה. ואילו היו מסודרים היטב בענייניהם החומריים, ולא היו תלויים באחרים, יתכן שהיו באים לגבהות הלב והתנשאות על הקהל. וכתוצאה מכך היתה נגרמת ירידה במצבם הרוחני, וגם חסרון בתורתם ובהשפעתם.

זאת ישים האדם אל לבו, מסיים הגר"א

אם פרנסתם אינה מובטחת הם יופרעו ממנוחת נפשם. מן הראוי היה, איפוא, שהתורה תחייב את כולם לפרנס אותם באופן מסודר. זאת, ועוד. הרי לפי מה שתיקנה להם התורה, הרי יוצא שלוי אחד יקבל הרבה והשני לא יקבל מאומה.

ונראה לבאר על פי מה שדרשו חז"ל (דברים רבה א. ב) על הפסוק במשלי (כח) "מוכיח אדם אחרי חן ימצא ממחליק לשון". אומר המדרש: "חן ימצא' זה משה... 'ממחליק לשון' זה בלעם, שהחליק בנבואתו, וגבה ליבן ונפלו בשיטים". והנה, כלל ישראל היה, כידוע, גדור מן העריות אפילו במצרים, עד שבא בלעם והחליק לשונם וגבה ליבם. ובגלל זה לא עמדו נגד היצר. כי כך הוא טבע הדברים, שאדם הגאה ומחשיב את עצמו,

שבט לוי נבחר להחליף את הבכורות ולעמוד ברום פיסגתם ולשרת לפני ה'. מפורש בתורה פעמים רבות כי הבדיל ה' יתברך אותם, ולהקריבם אליו לעבוד את עבודת משכן ה' ולעמוד לפני העדה. דברים אלה משורר הגר"א קוטלר זצ"ל בספרו "משנת רבי אהרן", והוא מוסיף ואומר שבפרשת "בהעלותך" מבואר כל סדר בחירתם וקידושם, וכן נאמר עליהם בתורה (דברים לב) "יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל".

כל זה מביא אליהם את הנחיצות להיות במעלה רוחנית יתירה, ולהתעסק בהנהגת הכלל. לפיכך לא ניתן להם חלק ונחלה בארץ, כמו שנאמר לאהרן (במדבר יח): "אני חלקך ונחלתך". הסיבה לכל זה היא כדי שלא יוטרדו ע"י העסק בנחלתם, אלא יהיו פנויים לעסוק בתורה. לצורך פרנסתם ניתנו להם, בהתאם לכך, מעשר ראשון ללויים וכ"ד מתנות כהונה לכהנים.

יש לציין שדיני התורה בתרומות ומעשרות מאפשרים לישראלים "לעקוף" את החובה להפריש תרומות ומעשרות. כגון החלפה של היבול, ראובן יכול את יבולו של שמעון ויתן בתמורה את תבואתו לשמעון חברו. באופן זה שניהם יהיו פטורים מתרומות ומעשרות, כדין מוכר ולוקח. כמו כן ניתנת אפשרות נוספת להיפטר מחובת הנתינה לכהנים וללויים, ע"י שהיבול המובא הביתה מהשדה, לא יראה את פתח הבית. כגון מכניס במוץ או דרך גגות וקרפיפות כמפורש בגמ' במסכת ברכות (לה:), שאמנם בדורות האחרונים היו נוקטים בטכסיסים אלה כדי להיפטר מהמעשר. גם הנביא מלאכי (פרק א) מזהיר ומוכיח את העם על ענין המעשרות, וכן בזמן בית שני היה צורך לתקן דמאי.

מכל זה אנו למדים שבני לוי לא היו בטוחים כלל במצבם הכלכלי, והיו תלויים תמיד ברצונם הטוב של בעלי השדות. דבר זה הינו לכאורה לא לכבודם, ובמיוחד כאשר התורה מעמידה תמיד את הלוי בשורה אחת עם הגר, היתום והאלמנה. לכאורה זוהי ירידה ממעלה, ואיך זה מתאים עם החשיבות הגדולה שהתורה מייחסת לשבט לוי ומכירה במעלותיו הרוחניות?!

ועוד קשה, הרי לעסק התורה נדרשת מנוחת הנפש, ואכן לפיכך לא ניתנה להם נחלה, כדי שלא יוטרדו, אם כן גם עתה

להארות והערות
הרב מנחם קלמן:
k0548541508@gmail.com

משנת הש"ר

לקחי הפרשה במשנת
הרש"ר הורש

כולם קדושים

הייחוד בפועל.

ד. נמצא איהם, שטעותו האידיאלוגית של קורח היתה בכך שראה את השליחות והייעוד כמציאות מוגמרת, שראה את האומה כקדושה מעצם מציאותה ולא היה אצלו מקום למטרה ותפקיד, ממילא כל הסתכלותו על הכהונה היתה כקדושה יתירה ותכלית גבוהה יותר שאכן אין לה מקום אצל אומה שמיצתה את תפקידה עם המקדש שבתוכה.

אך האמת היא שעוד נכוננו לאומה זו תלאות רבות בייחודה עם הבורא וכעת היא רק התחילה את ייעודה, לצורך זה דאג לה הבורא למורי דרך את משכנו ואת כוהניו, לא כי הם נעלים יותר, אלא כי הם יביאו את כל האומה לתכלית קדושתה.

ה. דומה שבלבול זה עודנו עומד מטעה ומתעה, תפקידו של היהודי הוא קדושה, מהותו היא קודש כיון שייחד את עצמו למטרה זו, מכאן ועד להשגת המטרה, עבודה.

ב. כאשר אשה מתקדשת לבעלה, הרי היא מופרשת מן העולם ומיוחדת לו, האם נאמר שבעת הקידושין כבר השלימה את ייעודה וחובותיה כלפי בעלה, האם נאמר שמעתה היא כבר מיוחדת לו ואין עליה חובת מאמץ להתרחק ולפרוש מכל העולם.

אדרבה, בקידושיה היא הצהירה על תפקידה וייעודה במשך שנות נישואיהם, היא ייחדה את עצמה לתפקיד של ייחוד לבעלה כל הימים, כעת אין זה אלא הצהרת כוונתה, חשובה וקריטית אמנם, אך הביצוע של כוונותיה הוא המשמעותי.

ג. ישראל עם קדוש לאלוקיו בכך שהוא ייחד את עצמו לעבודתו, הצהיר את כוונתו ושליחותו, אך אלפי שנות דור יקח לעם ליישם קדושה זו ולהוכיח שאכן מימש את ייעודו ושליחותו לעבודת הבורא. לזה הצטוו אנשי קדש תהיו ל' קדושים תהיו', העם אמנם מקודש ומיוחד אך כל משמעות אין אם לא שיממש את

א. בתוך טענותיו של קורח ועדתו הכופרים בשליחותם האלוהית של משה ואהרן, נמצאת טענה שדומה שיש בה מן האמת 'כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה'. הלא נאמר בעדה זו שהיא 'עם קדוש' ונאמר להם 'קדושים תהיו' וכדומה, אם כן מה תכלית יש בקדושים שהם מעל אומה זו. מעבר לכך, ה' השוכן בתוך כלל האומה כאחד ואינו מבדיל בין שכבות העם, מוכיח שקדושת כולם שוה, ומה טעם במעלת משה ואהרן.

לבד מה שבשאלה זו כפרו בכך שה' הוא ששלח את משה ואהרן, לבד זה שבדרישתם לעליונותו של קורח הם סתרו והגחיכו טענה זו, ובעצם תפקידם כבני לוי הנמצאים מעל כלל האומה יש סתירה לטענתם, עד שאנו מבינים כי רק הקנאה ותאוות הכבוד הניאו אותו להנחות אלו. אך, האם באמת אין מקום לתמיהתם מהמבט האמיתי של ייעוד ישראל, האם עם קדוש זקוק לקדושים יותר שיובילו אותו וישפיעו עליו.

פילפול בטלטול • הרב עמנואל צדוק

שהיתר זה איננו ישיים!?

הירבה בהוצאה?

בטלטול מוקצה מאחר ותחילת טלטולו בהיתר הייתה, וכמו כן לא

הלא ישנה עצה פשוטה דתחילת הטלטול יעשה באמצעות ככר ותינוק אך קודם שיצא לכרמלית יסיר את הכו"ת ונמצא שלא נכשל

נידון מאלף ומעורר מחשבה חרוט המה בחתימת זהב ומעוטר בתחושת עונג על מיתרי לבם של הקוראים ובשבת מנוחה ושעת איכות - ותכלו להתענג בו ללא ליאות.

ועתה אנה ה' לידי ספר תוספת שבת (סימן שי"ג ס"ק י') שהביא קושיא זו בשם בנו ולאחר חתימת יד קודשו כתב שזוהי קושיית הבן החכם.

ואם ראשונים כמלאכים לא השיאו עצה זו שמע מינה לכאורה

משנת המעשה

מעשים נחפזים

ביד הלשון

והניח יסוד דכל היתר כו"ת הוא במה שהמת בטל לגבי הכו"ת וכל הטלטול מתייחס אל הכו"ת לא אל המת, ונמצא שתחילת הטלטול הינו כו"ת וא"כ כשמוריד את הכו"ת ה"ז כתחילת טלטול לגבי המת ואסור.

ויסוד זה מעוגן בדברי החזו"א (סימן מ"ז אות נ"ג) דס"ל דהיתר כו"ת אינו אלא כשמונחים על המת ולא בצידו, ונמצא שהמת משמש את הכו"ת שעליו ונטפל אליהם.

ועיין בביאור הגר"א (סימן רס"ו) שנחלק על הרמ"א והמג"א וס"ל דרק בכלי שמלאכתו לאיסור שתחילת טלטולו בהיתר יכול להניחו בכל מקום ולא כשתחילת טלטולו בשכחה.

ושוב הניף ידו ביור"ד (סימן רס"ו סק"ג) לדחות את דברי הרמ"א מטעם אחר דרק בכלי שמלאכתו לאיסור התירו להוליכו למקום שירצה, אך בשום פנים ואופן לא במוקצה מחמת גופו.

וביאור עומק סברתו נראה דמוקצה מחמת גופו הוא חפצא דאיסורא וא"כ אין שום סברה להתיר ולהמשיך לטלטלו מפני שהוא כבר בידו, לא כן כלי שמלאכתו לאיסור לא אסרו מדין מוקצה אלא שתקנו בו איסור טלטול

דכשם שכלי שמלאכתו להיתר הותר רק מחמת לצל כך הוא גם כלי שמלאכתו לאיסור דהותר אך לצורך גופו או מקומו ומשום כך לא אסרו אלא טלטול שלם היינו להניעו ממקומו, אבל אם הוא כבר בידו הותר המשך טלטולו.

אמרת אוסיפה עוד כהנה וכהנה אך מה נעשה כי הארץ וכל צבאה מוגבלים וגם עלון "משנתה של תורה" בגורל זה.

והוא חזר לעשן כמו שהורגל בעבר. וכאשר חזר לעשן, חזר גם להפריע ללומדי בית המדרש והיה מעשן לידם נגד רצונם.

העירו לו פעם ופעמיים, והטיעונים הישנים חזרו כלעומת שהלכו להם: "תמיד היו מעשנים כאן, זה היה מאוד מקובל, אנחנו לא מה'מתקדמים', ואין לנו חלק בתרבות הקלוקלת שהם מנסים להחדיר בכל מקום. אצלנו, מה שהיה הוא שיהיה והרוצה לעשן במקום ציבורי, הרשות בידו ומי יאמר לו מה תעשה ומה תפעל!!!"

ואז שלף אחד הלומדים את הקלטה שהוקלטה לא מכבר, ובה נשמע אותו מעשן זועק חמס כנגד זולתו שהעז לעשן לידו.

כל יושבי בית המדרש שמעו את ההקלטה, וגם המעשן המדופלם שמע זאת יחד איתם. כשהוטחה בפניו האמת המרה, והוא עצמו נזף בעצמו על מעשהו הלא מקובל, נסתתמו טענותיו ומאז והלאה באה הרווחה ליושבי בית המדרש.

ישנו ווארט ידוע המקובל בפי העם, השואלים מדוע נענש קורח בעונש כזה יוצא דופן, שבלעה אותו האדמה, והרי אנו יודעים שאין הקב"ה מעניש את האדם אלא במידה כנגד מידה, ואם כן איפה יש כאן עניין של מידה כנגד מידה בעונש מסוג זה?

אלא, התשובה היא שהרי התורה הקדושה העידה בפרשת בהעלותך, "והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה", והנה באים קורח ועדתו ואומרים למשה ואהרן "ומדוע תנשאו על קהל ה'...".

קורח הרגיש שמה רבינו מתנשא מעליו? הרי משה הוא העניו מכל האדם אשר על פני האדמה? לכן עונשו של קורח היה שהוא נכנס מתחת לפני האדמה, כי רק שם אפשר כיבכול למצוא אדם שמה רבינו מתנשא עליו.

זה בעצם אותו רעיון, אדם בדיבורו ובמעשיו גוזר על עצמו גזירות טובות או חלילה להיפך, ולכן חשוב מאוד לשים לב לדיבורים היוצאים מהפה, והמחשבות העולות בלב.

(דרשו)

מעשה ביהודי שהיה נוהג לעשן סיגריות בבית המדרש בשעות הערב, בהן קבע עתים לתורה. למרות שחבריו התלוננו בפניו ואמרו לו שעשן הסיגריות מפריע ומזיק להם, הוא לא חס עליהם ולא הפסיק ממנהגו הרע.

כך, במשך שנים הבלינו חבריו על מעשיו, והוא היה נימוק עמו, שהרי בעבר היה נוהג שהמעשנים יכלו לעשן בכל מקום, וכעת נתקבע מנהג חדש שאין לו מקור ביהדות לטענתו, ולפיו אסור לעשן ברבים: "מי שזה מפריע לו יכול ללכת למקום אחר! כאן היו מעשנים בבית המדרש תמיד וכך יהיה גם מכאן ולהבא."

ביום מן הימים, ביקר אותו יהודי אצל הרופא שראה כי מצבו הרפואי אינו בטוב, ונתן לנו 'מנה' גדולה על ראשו: "כפעם הבאה שאתה קונה קופסת סיגריות", אמר לו הרופא, "כדי שתנסח את המשפט הראשון בצוואה שלך. לפני הקופסא הבאה תנסח עוד משפט, כך, עד שתהרוג את עצמך לפחות תהיה לך צוואה מוכנה לתפארה...".

הדברים פעלו את פעולתם, והאיש נחרד וקיבל על עצמו בלבב שלם להפסיק לעשן מכאן ולהבא, ללא הגבלת זמן.

באותו היום התהפך לבבו, ואם קרה המקרה ומישו עישן בסביבתו, לא חסך ממנו שבט לשונו וכמעט שנתן לנו גם מנדבת ידו מתנה הגונה על ראשו, על אשר ההין לעשן במקום ציבורי.

"מה זאת החוצפה הזאת", היה שואג ופניו מאדימות, "אתה מעשן כאן, יש כאם אנשים שזה מפריע להם. אני למשל נגמלתי מעישון והריח מאוד מפריע לי ומזיק לי. שלא תעז לעשן בציבור, בזמנינו זה לא מקובל ומי שכן מתעקש לעשות זאת הוא חצוף מחוצף, וראוי לגעור בו ואפילו להכות אותו, כי הוא מזיקאמיתי וגורם למותם שלהאנשים אשר סביבו...".

אחד מיושבי בית המדרש התחכם, והחליט להקליט את דבריו של האיש, מתוך היכרות עמו והבנה שבקרוב מאוד הוא יישבר, ויחזור לטורו הרע.

ואכן, כעבור חודשים מספר החל האיש לעשן, עוד סיגריה ועוד אחת, עד שההתמכרות התגברה עליו

שאלה:

יהודי הניצב ברחובה של עיר בשבת, ותוך כדי מגלה כי בכיסו מונחים מעות (מוקצה) האם מחוייב הוא על אתר להשליך את כספו ארצה, או שמא הותר לו לילך כך עד לביתו ושם במקום המשתמר יסלק את המוקצה שעליו?

התוספות בביצה (ג' ע"ב) חידשו דכלי שמלאכתו לאיסור שנטלטלו לצורך גופו או מקומו מותר להניחו בכל מקום שירצה ואינו חייב להניחו מיד על אתר בגמר צורכו, (וכך פסק המחבר בסימן שח סעיף ג' עיי"ש)

והרמ"א אף הגדיל לעשות (בסימן רס"ו סעיף י"ב) לאמר: דהיתר זה אינו רק בכלי שמלאכתו לאיסור, אלא אף במוקצה מחמת גופו ומתוך כך כתב שאם שכח את כספו בתוך כיסו בשבת אין צריך לזרוקם מיד, אלא רשאי להוליכם עד למקום מוצנע ושם יניחם.

וכיוצא בזה כתב גם ביו"ד (רס"ו סעיף ב') דהמל בשבת מותר לו להחזיר את האיזמל לביתו, עיי"ש.

ומצאתי חבר להיתר זה הלא הוא המג"א (סימן ש"ח ס"ק ז') דכתב להדיא שאם שכח מוקצה בידו או על גופו יכול להוליכו ולהניחו בכל מקום שירצה.

ומתוך דבריהם למדנו דלא אסרו חכמים מוקצה אלא תחילת טלטולו והנעתו ממקומו, אבל כשהוא כבר בידו אין איסור בהמשך טלטולו, והנה נחלקו רש"י והרמב"ן (בשבת צ"ד ע"ב) במוציא מת לכרמלית אם עדיף להוציאו ע"י ככר או תינוק כדי לתקן איסור מוקצה על אף שהוא מרבה בהוצאה, או שמא עדיף להוציאו ללא ככר ותינוק כדי למעט הוצאה הגם דבכך יעבור באיסור טלטול מוקצה!?

ומעתה לא תעזוב נפשי לשאול,

וזכנו לקבל שבתות מתוך רוב שמחה

מוקד שבת ברכסים לשירותכם - מרפאת סביון רח' סביון 40

שעות פעילות: ליל שבת: 18:00-20:00 | יום שבת: 8:00-12:00 | טל. 04-664-1025

